

Q.P. Code – 56651

M.A. (Final) Degree Examination
SEPTEMBER/OCTOBER 2013
(Directorate of Distance Education)
(Freshers/Repeaters)

SANSKRIT

**(DPB 510) Paper V – VEDA, UPANISHAD, GITA AND
VEDIC LITERATURE**

- Texts :** 1) Veda Bharathi
2) Kathaka Upanishad
3) Bhagavad Gita (Adh 3, 4 and 5)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70/80

सूचना : उत्तराणि संस्कृतभाषायां, कन्नडभाषायां, आंग्लभाषायां वा लिखत।

I. मन्त्रद्वयं विशेषदिप्पण्या सह विवृणुत । (10)

(a) अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम्।

होतारं रत्नधातमम्॥

(b) मा त्वा रुद्र चुक्रुधामा नमोभि-

मा दुष्टुती वृषभ मां सहती।

उन्नो वीराँ अर्पय भेषजेभि-

भिषक्तमं त्वा भिषजां शृणोमि॥

(c) यस्यत्री पूर्णा मधुना पदा-

न्यक्षीयमाणा स्वधया मदन्ति।

य उ त्रिधातुं पृथिवीमुत द्याम्।

एको दाघार भुवनानि विश्वा॥

Q.P. Code – 56651

- II. (a) को नाम वेदः? किं तस्य व्याख्यानम्? विवृणुत। (10)
(अथवा)
- (b) यजुर्वेदमधिकृत्य प्रबन्धमारचयत।
- III. मन्त्रद्वयस्य अर्थं स्पष्टीकुरुत । (10)
- (a) एतत्तुल्यं यदि मन्यसे वरं
वृणीष्व वित्तं चिरजीविकां च।
महाभूमौ नचिकेतस्वमेधि
कामानां त्वा कामभाजं करोमि॥
- (b) न वित्तेन तर्पणीयो मनुष्यो
लप्स्यामहे वित्तमद्राक्ष्म चेत्त्वा।
जीविष्यामो यावदीशिष्यासि त्वं
वरस्तु मे वरणीयः स एव॥
- (c) अनुपश्य यथा पूर्वं प्रतिपश्य तथापरे।
सस्यमिव मर्त्यः पच्यते सस्यमिवाजायते पुनः॥
- IV. (a) आत्मज्ञानस्य दुर्लभतां यथा पठ्यं विवृणुत। (10)
(अथवा)
- (b) उपनिषद् विषये प्रबन्धमारचयत।
- V. (a) (i) श्रीमद्भगवद्गीतायाः ज्ञानयोगस्य वैशिष्ट्यं विवृणुत। (10)
(अथवा)
- (ii) गीता सुगीता कर्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तरैः। इमां सूक्तिं समर्थयत।
- (b) द्वयोः टिप्पणीः आरचयत। (5)
- (i) वेदविभजनक्रमः
(ii) कर्मफलत्यागः
(iii) श्रीकृष्णः

Q.P. Code – 56651

VI. त्रयाणां टिप्पणीः लिखत ।

(15)

- (a) इन्द्रसूक्तम्
- (b) अथर्ववेदः
- (c) प्रातिशाख्यम्
- (d) वेदाङ्गानि
- (e) वेदवाङ्मयस्य उपादेयता

FOR FRESHERS ONLY

VII. (a) रुद्रसूक्तस्य विशिष्टांशान् लिखत।

(10)

(अथवा)

- (b) वेदापौरुषेयत्व - पौरुषेयत्ववादं संगृह्य लिखत।
-

Q.P. Code – 56652

**M.A. (Final) Degree Examination
SEPTEMBER/OCTOBER 2013
(Directorate of Distance Education)**

SANSKRIT

(DPB 520) Paper VI – ARTHASHASTRA, SMRITI, EPIC AND ESSAY

- Texts :** 1) Arthashastra of Koutilya
2) Yajnavalkya Smriti
3) Nalopakhyaana from Mahabharatha

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70/80

Note : Answer either in Sanskrit or Kannada or English.

- I. (a) राजपुत्ररक्षणविषये विविधान् मतान् निरूप्य कौटिल्यमतं साधयत । **(10)**
(अथवा)
(b) 'इन्द्रियजयप्रकरणं' यथाग्रन्थं विमृशत ।
- II. द्वयोः लघुटिप्पणीः आरचयत । **(10)**
(a) वृद्धसंयोग प्रकरणम् (b) आत्मरक्षितकम्
(c) दूतप्रणिधिः (d) अमात्योत्पत्तिः
- III. (a) "साधारणव्यवहारमातृका प्रकरणम्" उद्दिश्य प्रबन्धमेकं लिखत । **(10)**
(अथवा)
(b) सप्रकारकान् साक्षिस्वरूपविषयान् विशदयत ।
- IV. द्वयोः लघुटिप्पणीः लिखत । **(10)**
(a) असाधारणव्यवहारमातृका प्रकरणम्
(b) दायविभागप्रकरणम्
(c) ऋणदानप्रकरणम्
(d) व्यवहारः

Q.P. Code – 56652

V. (a) कथं नलमहाराजः अधर्ममित्रेण कलिना पराभवं प्राप्तवान्। (10)
(अथवा)

(b) नलपराभवानन्तरं कथां संगृहीत।

VI. संस्कृतभाषायां एकमधिकृत्य प्रबन्धं लिखत। (20)

(a) गीर्वाणभारती

(b) ग्रामीणक्रीडाः

(c) अन्तर्जालः

FOR FRESHERS ONLY

VII. (a) अर्थशास्त्रकाराभिप्रायेण राज्ञः दैनन्दिनकर्तव्याणि। (10)
(अथवा)

(b) याज्ञवल्क्य स्मृतेः सारांशं लिखत।

(अथवा)

(c) नलः कान् कान् कष्टान् अन्वभुङ्क्त।

Q.P. Code – 56653

**M.A. (Final) Degree Examination
SEPTEMBER/OCTOBER 2013
(Directorate of Distance Education)
(Repeaters and Freshers)**

SANSKRIT

(DPB 530) Paper VII – VYAKARANA - 2 AND LINGUISTICS

- Texts :** 1) Siddhanta Kaumudi (From Upapada upto the end of Samasa Prakarana)
2) Linguistics (I.E.)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70/80

Note : Answer either in Sanskrit or Kannada or English.

PART – A

- I. चत्वारि सूत्राणि सोदाहरणं विवृणुत । (4 × 3 = 12)
- (a) तत्पुरुषस्याङ्गुलेः संख्याव्ययादेः।
(b) उपमानादप्राणिषु।
(c) परवल्लिङ्गं द्वन्द्वतत्पुरुषयोः।
(d) तत्र तेनेदमिति सरूपे।
(e) लोपो व्योर्वलि।
(f) राजदन्तादिषु परम्।
- II. पञ्चानां समस्तरूपाणि सप्रमाणं रचयत । (5 × 3 = 15)
- (a) यूकाश्च लिक्षश्च।
(b) ऋचः अर्धं।
(c) प्रशस्तो भ्राता यस्य।
(d) प्रद्वस्येव गन्धोऽस्य।
(e) दीर्घे सक्थिनी यस्य सः।
(f) पञ्चानां गवां समाहारः।
(g) बाहौ बाहौ च परस्परं गृहीत्वा स्थितयोरिदं युद्धं प्रवृत्तं।

Q.P. Code – 56653

III. पञ्चनां विग्रहवाक्यानि सप्रमाणं लिखत ।

(5 × 2 = 10)

- | | |
|---------------|----------------|
| (a) कुब्रह्मः | (b) दन्तोष्ठम् |
| (c) सपुत्रः | (d) अजातककुत् |
| (e) दधिपयसी | (f) श्वशुरौ |
| (g) द्वीपम् | |

PART – B

IV. (a) भाषोत्पत्तिवादानधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

(15)

(अथवा)

(b) भाषायाः रूपात्मकवर्गीकरणम् (morphological classification) अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।

V. (a) अर्थविकासस्य नियमान् (semantic laws) विमर्शयत ।

(10)

(अथवा)

(b) अर्थपरिवर्तनायाः कारणान् विचारयत।

VI. द्वयोः लघुटिप्पण्यौ लिखत ।

(2 × 4 = 8)

- (a) प्राकृतभाषाः
- (b) वर्नर् नियमः
- (c) आधुनिकभाषातज्ञाः
- (d) अक्षरलोपः (Haplology)

FOR FRESHERS ONLY

VII. (a) सर्वसमासशेषप्रकरणम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।

(10)

(अथवा)

(b) भारतीयशास्त्रेतिहासमधिकृत्य प्रबन्धं रचयत।

Q.P. Code – 56654

M.A. (Final) Degree Examination

SEPTEMBER/OCTOBER 2013

(Directorate of Distance Education)

SANSKRIT

(DPB 540) Paper VIII – SPECIAL ALANKARA – II

Texts : 1) Kavya Prakasha : 1 to 5 ullasas

2) History of Sanskrit Poetics

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70/80

सूचना : संस्कृतभाषायां, कन्नडभाषायां, आंग्लभाषायां वा उत्तराणि लेखनीयानि।

- I. (a) काव्यस्य किं प्रयोजनम्? मम्मटमाहृत्य विमृशत। (10)
(अथवा)
- (b) काव्यलक्षणं सोपपत्तिकं निरूपयत।
- II. (a) लक्षणामूलध्वनिं अभिधामूलध्वनिश्च सोदाहरणं प्रतिपादयत। (10)
(अथवा)
- (b) अलङ्कारशास्त्रं प्रति मम्मटस्य योगदानं निर्धरत।
- III. (a) गुणीभूतव्यङ्ग्यस्य भेदान् विवृणुत। (10)
(अथवा)
- (b) अलङ्कारशास्त्रस्य उद्गमं विकासश्चाधिकृत्य प्रबन्धो लेख्यः।
- IV. चतुर्णां लघुटिप्पणीः लिखत । (4 × 5 = 20)
- (a) अर्थालङ्काराः
- (b) स्थायीभावाः
- (c) भट्टलोल्लटः
- (d) मम्मटस्यदेशकालकृतयः
- (e) रसाभासः
- (f) शब्दशक्तिः

Q.P. Code – 56654

V. चतुर्णां ससन्दर्भं विवृणुत ।

(4 × 5 = 20)

- (a) सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते।
- (b) अर्थान्तरे संक्रमितं अत्यन्तं वा तिरस्कृतम्।
- (c) वाच्यादयः तदर्थाः स्युः।
- (d) भारतीयकवेर्जयति।
- (e) साक्षात्संकेतितं योऽर्थमभिधत्ते स वाचकः।
- (f) स्थायीभावो रसः स्मृतः।

FOR FRESHERS ONLY

VI. (a) अलंकारशास्त्रं प्रति वामनस्य योगदानं निर्धरत।

(10)

(अथवा)

(b) वक्रोक्तिः काव्यजीवितम्। विमृशत।